

ТЕМПОРАЛЬНА РЕАЛІЗАЦІЯ СИНТАГМИ В АНГЛОМОВНІЙ ВІЙСЬКОВІЙ ПРОМОВІ

У статті наведено результати дослідження темпоральної реалізації синтагми в англomовних промовах жінки-військовослужбовця вищого офіцерського складу збройних сил США у порівнянні із промовами чоловіка-військовослужбовця. Доведено, що темпоральна реалізація синтагм в англomовній військовій мові не є гендерно зумовленою і залежить від ситуації спілкування, умов розгортання дискурсу та індивідуальних особливостей мовця.

Ключові слова: просодія, темпоральний компонент, синтагма, тривалість, гендерна лінгвістика, комунікативний акт, мовлення, військовий дискурс.

Сердюк І.В. Темпоральная реализация синтагмы в англоязычной военной речи. В статье представлены результаты исследования темпоральной реализации синтагм в англоязычных речах женщины-военнослужащей высшего офицерского состава вооруженных сил США в сравнении с речами мужчины-военнослужащего. Доказано, что темпоральная реализация синтагм в англоязычной военной речи не является гендернообусловленной и зависит от ситуации общения, условий, в которых разворачивается дискурс, а также индивидуальных особенностей говорящего.

Ключевые слова: просодия, темпоральный компонент, синтагма, длительность, гендерная лингвистика, коммуникативный акт, речь, военный дискурс.

Serdiuk I. Temporal Realization of Syntagma in Military Speech. This paper highlights the findings of the experimental phonetic research of the syntagma realization in the speeches of U.S. Armed Forces high-ranking female officers. The results have been interpreted in comparison with the speeches of high-ranking male officers. The temporal component of prosody is one of the main means of the information structure actualization of the English discourse. It influences the structural semantic character of the utterance. Temporal realization of syntagmas helps the listener to reveal and perceive the information focus of the speech. It also reflects the emotional state of the speaker. This paper states that the syntagmas in the female officers' speeches are shorter than those in the male officers' speeches, their duration correlates with the faster tempo perception, and depends on the syntagmas location within a speech. It is defined that the syntagma temporal realization in English military discourse is not gender conditioned, and is stipulated by the situation where the discourse is being developed, as well as by the individual features of the speaker. The research proves the importance of further study of prosodic elements of high-ranking female officers' speeches to reveal the gender conditioned features of the military discourse.

Key words: prosody, temporal component, syntagma, duration, gender studies, communicative act, speech, military discourse.

Посилення міжнародної військової співпраці наразі зумовлює доцільність звернення уваги мовознавців до більш детального вивчення особливостей військового дискурсу. Останні десятиріччя відзначилися трансформацією ролі та місця жінки у військових структурах різних країн світу. Кількість жінок-військовослужбовців вищого офіцерського складу, зокрема жінок-генералів, які займають керівні посади у лавах збройних сил багатьох країн світу, невпинно зростає з кожним роком. Однак дослідження гендерної зумовленості просодичної організації англomовних військових промов

жінок- та чоловіків-військовослужбовців все ще залишається поза фокусом наукових розвідок, що зумовлює актуальність нашого дослідження.

Об'єктом дослідження виступає англомовний військовий дискурс. Предметом постають особливості темпоральної реалізації синтагм у промовах жінок-військовослужбовців вищого офіцерського складу Збройних сил США у порівнянні з промовами їхніх колег-чоловіків.

Мета цього дослідження полягає в окресленні особливостей темпоральної реалізації синтагм у промовах жінок-військовослужбовців вищого офіцерського складу Збройних сил США у порівнянні з промовами їхніх колег-чоловіків у результаті проведення експериментально-фонетичного дослідження.

Матеріалом дослідження слугували промови генерал-лейтенантів Сухопутних військ США. Ці промови перцептивно сприймалися аудиторіями як такі, що мають однаковий темп. Загальна тривалість звучання досліджуваного матеріалу складає 40 хвилин.

Попередні дослідження дали змогу встановити лінгвістичні особливості військового дискурсу, що вирізняють його з-поміж інших видів інституційного дискурсу. Було з'ясовано, що військовослужбовці часто вдаються до використання кліше, професіоналізмів та термінів, умовних скорочень, оцінної лексики, повторів тощо. Слід зазначити, що військовим властиве апелювання до авторитету, шаблонність, точність та структурованість висловлювань. У процесі спілкування вони часто застосовують стратегії маніпулювання та переконання [6, с. 90], реалізація яких відбувається, у тому числі, і на просодичному рівні.

Темпоральний компонент просодії є важливим засобом актуалізації інформаційної структури усного монологічного тексту, який пов'язаний зі змістовною структурою англомовного дискурсу [4, с. 362]. Час звучання є не лише важливою умовою тональних та силових змін інтонації, а й сам становить змінюваний компонент, що впливає на структурно-семантичний характер висловлювання [3, с. 57].

Дослідженню темпу приділяли увагу як вітчизняні, так і зарубіжні лінгвісти, зокрема А.А. Калита [4], Ю.О. Дубовський [2], Л.К.Цеплітіс [7], Д. Кристал [8] та інші.

Темп – це швидкість мовленнєвого потоку, його прискорення чи сповільнення, зумовлені ступенем артикуляційної напруги та слухової чіткості. Він може виконувати модальну функцію та виражати певний ступінь емоційності [4, с. 125-126].

На думку А.А. Калити, темпоральні характеристики передачі смислу висловлювання виражаються за допомогою певного темпового оформлення [4, с. 318]. Про це свідчать, зокрема, зміни тривалості синтагм у промовах.

Фонетична синтагма – це супрасегментна одиниця, єдність якої забезпечується ритмічним з'єднанням навколо фразового акценту, а також певною просодичною схемою, до складу якої входять такі засоби фразової просодії, як рівень тону, темп та гучність [5, с. 306]. Синтагма є як фонетично, так і синтаксично оформленим цілим [1, с. 116].

Проведення нашого експериментально-фонетичного дослідження відбувалося у два етапи. На першому етапі було проведено аудитивний аналіз матеріалу із залученням професійних аудиторів-фонетистів. Основне завдання полягало у перцептивному визначенні особливостей реалізації синтагм у досліджуваних промовах. Кількість прослуховувань матеріалу аудиторами на цьому етапі не обмежувалася.

Аудитивний аналіз показав, що синтагми у промовах жінки-військовослужбовця відзначилася меншою тривалістю, аніж синтагми у промовах чоловіків-військовослужбовців. Крім того, аудитори відзначили, що тривалість синтагм у промовах представників обох гендерних груп, залежить від структурної частини промови. Так, у промовах жінки-військовослужбовця синтагми є більш тривалими у вступній частині, а синтагми в основній та заключній частинах промови є приблизно однаковими за тривалістю, проте коротшими за синтагми, локалізовані у вступній частині. У промовах чоловіка-військовослужбовця відмічається поступове збільшення тривалості синтагм зі вступної до основної частини, яка характеризується найдовшими за тривалістю синтагмами. У заключній частині було відмічено суттєве зменшення тривалості синтагм, що свідчить про збільшення темпу мовцем.

На другому етапі експериментально-фонетичного дослідження було проведено акустичний аналіз із використанням комп'ютерних програм SFS/WASP Version 1.51 та Sound Forge Pro 10.0. Його основним завданням було підтвердження результатів, отриманих під час проведення аудитивного аналізу, а також встановлення більш точних даних щодо абсолютної тривалості синтагм у досліджуваних промовах військовослужбовців.

Аналіз значень абсолютної тривалості синтагм, отриманих під час проведення акустичного аналізу, показав, що синтагми у досліджуваних промовах реалізуються у широкому діапазоні. Так, у промові жінки-військовослужбовця діапазон їх реалізації сягає 320-2593 мсек.

Shape (320) is about strengthening (1000) and sustaining military relationships (1904) around the world (670) (Dyson, 2014).

First (488), building adaptive leaders (1184) places emphasis on growing the intellectual capacity (2593) in our soldiers and our civilians (1540) (Dyson, 2014).

The Army strategy (975) and geographically aligning units (1694) in direct support of combatant commanders (1710) has been very successful (1235) in the role of shaping (1090) around the world (700) (Dyson, 2014).

Діапазон реалізації синтагм у промовах чоловіка-військовослужбовця становить 500-3454 мсек.

If I were to sum all that up (1615), I'd say that (500) these events represent both (1915) progress and protection (1544) in terms of our way forward (1486) (Nicholson, 2016).

This also includes a special mission wing (3070), which is an Afghan airforce wing (1750), which is fully capable of night (1437) flying operations (1126), goggle operations (1000) (Nicholson, 2016).

And we still have (1290) significant commitments to troops in Afghanistan (3454) (Nicholson, 2016).

Крім того, акустичний аналіз підтвердив, що середня тривалість синтагм в аналізованих промовах варіюється в залежності від їх локалізації у відповідній структурній частині промови.

Таблиця 1

Середня тривалість синтагм в промовах військовослужбовців вищого офіцерського складу Збройних сил США (мсек)

Локалізація синтагм в промові	Жінка-військовослужбовець	Чоловік-військовослужбовець
Вступна частина	1800	1985
Основна частина	1275	2300
Заклучна частина	1298	1312

Так, середня тривалість синтагм у вступній частині промов жінки-військовослужбовця становить 1800 мсек, чоловіка – 1985 мсек. Середня тривалість синтагм в основній частині сягає 1275 мсек у промовах жінки-військовослужбовця та 2300 мсек у промовах чоловіка-військовослужбовця. Середня тривалість синтагм у заключній частині промов становить 1298 мсек у жінки-військовослужбовця та 1312 мсек у промовах чоловіка-військовослужбовця. При цьому середня тривалість синтагм у промовах жінки-військовослужбовця та чоловіка-військовослужбовця склала 1302 мсек та 2115 мсек відповідно. У промові жінки-військовослужбовця спостерігається динамічне збільшення темпу, у той час як чоловік-військовослужбовець збільшує темп лише наприкінці промови.

Отже, середня тривалість синтагм у промовах жінки- та чоловіка-військовослужбовця відрізняється за своїми показниками. Показники тривалості синтагм у вступній, основній та заключній частинах промов чоловіка-військовослужбовця є вищими за показники тривалості синтагм у промовах жінки-військовослужбовця. Це може пояснюватися загальними умовами розгортання дискурсу (часу, аудиторії), а також свідчити про індивідуальні особливості мовця. Отримані дані вимагають продовження дослідження та збільшення його корпусу задля верифікації отриманих результатів.

Подальше детальне вивчення особливостей просодичного оформлення промов жінок-військовослужбовців у порівнянні із промовами чоловіків-військовослужбовців вищого офіцерського складу Збройних сил США дозволить встановити гендерні ознаки просодії англійського військового дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Бондарко Л.В.**, Вербицкая Л.А., Гордина М.В. Основы общей фонетики. – М. : Издательский центр «Академия», 2004. 160 с. 2. **Дубовский Ю.А.** Анализ интонации устного текста и его составляющих. Минск: Вышэйшая школа, 1978. 140 с. 3. **Захарова Ю.М.** Интонаційна організація сучасного англійського мовлення: Навч. посібник [За ред. А.Д. Белової]. К.: Вид-во НА СБ України, 2004. 84 с. 4. **Калита А. А.** Фонетичні засоби актуалізації смислу англійського емоційного висловлювання: [монографія]. К. : Вид. центр Київськ. держ. лінгв. ун-ту, 2001. 351 с. 5. **Кодзасов С.В., Кривнова О.Ф.** Общая фонетика. М.: Изд-во Российского государственного гуманитарного

университета, 2001. 592 с. 6. **Лисичкіна І.О.** Ритмічна стратегія англомовного військового дискурсу. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО*. Мова. Освіта. Культура. Наукові парадигми і сучасний світ. — К.: Вид. центр КНЛУ. 2008. —№17. С. 90-93. 7. **Цеплитис Л.К.** Анализ речевой интонации. Рига: Знатье, 1974. 272 с. 9. **Crystal D.** A Dictionary of Linguistics and Phonetics. Oxford: Oxford University Press, 1990. 392 p.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

1. **Dyson (2014)**: Department of Defense Briefing by Maj. Gen Dyson and Deputy Director Welch on the Army's FY 2015 Budget in the Pentagon Briefing Room, Director, Army Budget Maj. Gen Karen Dyson; March 04, 2014. — Режим доступу: <https://www.c-span.org/video/?318103-2/fy2015-army-budget-briefing>. 2. **Nicholson (2016)**: Department of Defense Press Briefing by Gen. John W. Nicholson Jr., commander, Resolute Support and U.S. Forces Afghanistan in the Pentagon Briefing Room; December 2, 2016. — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=d8nhrrfU8f8>.

Сердюк Ірина Валеріївна – викладач кафедри філології, перекладу та мовної комунікації, Національна академія Національної гвардії України, майдан Захисників України, 3, м. Харків, 61001, Україна.

Tel.: +38-095 016 93 57.

E-mail: ir.serdiuk@gmail.com ,

ORCID – 0000-0003-1378-7001

Serdiuk Iryna Valeriivna – Lecturer, Department of Philology, Translation and Lingual Communication, National Academy of the National Guard of Ukraine, Maydan Zakhysnykiv Ukrainy, 3, Kharkiv, 61000, Ukraine.